

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

89. Iterum nostri & pelluntur, & retinentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

sunt Petto Antunesio Praefecto nauis in Tunchinum ferendi, hæsurique illic si Rex annuerit, sin è vestigio renauigaturi quod ingenuè Inspector Palmerius suis ad Regem scribebat literis, mittique illos vt suo nomine salutationis officium de mississimè illi exsoluerent, & munusculo aliquo suam reuerentiam testarentur: vtrique Deus pro sua clementia liberalissimè adfuit, in mari de vita, in aula de Regis gratia periclitantibus. Fuera Maiorica Buzomio comes tentandæ in Ciampam quam diximus calamitosæ expeditionis. Regij virtutem magni faciebat Palmerius, & ingenium ad linguas varias facile. Dùm ergo Macao in Tunchinum descendunt, & velis etiam ad medias contractis, tanta erat vis venti, volant magis quam nauigant, inter continentem & Hainam insulam in cæcas arenas se induunt, quibus nauis tantisper priori ex impetu sulcatis hæere capta, conuulsu crepitare, laxare iuncturas, tantum maris haurire, vt ex hauriendæ nulla sufficeret opera. Actum denique intra horam de illa erat ni vento quassari, & cædi fluctibus desisset. Quare Patres ad Deum confugiunt, sanctos Ignatium & Xauerium in auxilium inuocant, & silet illicò sine flatu ventus, tranquillatur mare, nauæ illo sanctorum patrocinio confisi, nauim machinis attollunt, ventoque se statim qui cessarat ad puppim denudò intendente Tunchinum feliciter legunt. Sed transmisluri quæ fluuius prope urbem Regiam portum facit, in truncum arboris incertum, cui vsui defixum incauti offendunt, quo repercussa, ægreque iam sibi cohærens, nauis soluta deprimitur, cum se vectores paulò ante scapha periculo exmississent. Sed diu certandum cum Bonziis vt reciperentur merces, cum nauis demersæ, iurabant sibi Deum illum in somnis adstitisse, & qui eo in templo, & cœnobio colebatur iuxta quod nauis perierat, monuisseque ab aquis illac præterlabentibus possessionem eius nauis suo nomine initam, eamque suo cum onere ad se pertinere. Remissurum se tamen in Regis gratiam, quod is remittendum censuisset, reliqua vel stipis, vel redemptionis, vel donarij titulo ab Lusitanis accepturum: accessit mendacio apud vulgus color, quod nullis organis, arte, aut vitibus nauis fundo reuelli potuit; suspicatus Rex Bonziorum incantationibus id agi, qui nauis dæmonem alligassent, comminatus est missurum se alium superioris imperij dæmonem, à quo liberaretur nauis; ipsi vt erant commeriti plecterentur, non fuit opus vltimas ire. Lusitani vrinatorum industria, & peritia machinali piscatorum, merces omnes mari eduxerunt, trimestri vero post etiam nauem ipsam. Maioricam interea & Regium, siue misertus naufragorum, seu leuitate fidei obligandæ de qua minimùm laboraret, adeuntes comiter accepit, forteque sibi dixit gratissimum si vellent secum remanere. Naui tamen noua ab Lusitanis fabricata, Ecce improuisus ab eo nuntius, iubens duos illorum conscendere, Regium cum eo quem mallet in regno hæere; lapsò autem vix mense, annoque iam 1632. ineunte, pridie quam nauis solueret, omnes ad se vocauit postque mira iterum

89.

Iterum nostri & pel-
luntur, & re-
tinentur.

propensi animi testimonia, nihil tale sperantibus, nedum poscentibus suam detulit gratiam, liberamque in regno habitationem; Deo verfatilem barbarum aliquando firmante, quoad Christianitas illa nascens firmius constitisset; nanis enim discedens, Patrum metus in mentes saltem aliquot abstulit. Sperabant, & amplam facultatem Apostolici muneris publicè obeundi, si Rex bellum inferret rebelli Cocincina, cui recuperandæ, ab anno præcedenti habebat in armis ingentes mari terraque exercitus, & in iis elephantes mille qua vectarios qua pugnares. Vnum deerat ad mouendum, quod nefas putant ante bellum omiti, sacrificium solenne archidæmonum maximo, & Regum functorum Manibus quos eò tantum Semideos colunt, quod Tunchini Reges exiterint. Dies erat auguratò lectus ad sacrificium, secundæ Lunæ vicissimus sextus; Sacerdos ipse Rex; locus sterilis insula quam efficit fluvius, vterque circum exercitus in suos ordines elegantissima specie digestus. In medio Rex, & Mandarinorum Senatus vniuersus, cum præcipuis militiæ Præfectis, longo vtrimque, & pulcherrimo prospectu naues, cuiusmodi solent à Tunchinensibus ornari. Agi vix cœptum, & bubali, porciue mactari, cum vel casu, vel fraude dæmonis cui sacrum fiebat, densari ex templo nubibus, & nocte cœlum, totumque in imbres per horam continuam ruere, post quam Sol serenum referens, duobus circulis coloris ambigui apparet coronatus. Hic statim augures, ipseque Rex eorum nequissimus, præfagiri motus intestinos, abdicari bellum, reduci exercitus domum oportere, de Cocincina mirum silentium, Patres eodem interdicto ministerij sui vt ante ardari, quod occatione belli putarant dissoluendum. Hinc tamen Rex animaduertens, non posse sibi nisi à fratribus in Regno negotium fieri callidè ipsorum enervatas vires, potentiam & opes, priuatæ propemodum fortunæ adæquat; vtque sensum doloris in hac eorum diminutione splendido titulo incantet, Cinæ honore euanido illos ornat, hoc est sublimè in cœlum suspendit nullo iis relicto ad firmamentum solo, quo eius tituli partem aliquam sustinerent Patres tamen occulta & strenua munerum assiduitate (quando publica non licebat) quantis Christi gregem millibus auxerint, quantis promouerint gradibus in sanctimoniam decursu, testes sint primum lustrales membranæ in quas magna fide referèbantur nomina initiatorum. Sex quidem vltimis anni 1631. mensibus lustratos legimus ethnicos ter mille tres & quadraginta, sequenti anno quinquies mille septingentos, septem & viginti. Anno 33. septem millia septingenti quinquaginta duo prioribus addita, nec annus vllus prouentu caruit, creuitque ad octingentos sexaginta quatuor supra octies mille qui iuncti partim à Rhodio eiusque tribus Catechistis Christianorum millia triginta, & viginti nouem supra ducentos conficiunt in Tunchino renata; cui ante annum xvi huius 27. nec umbra veræ lucis nec veri Dei affulserat; quodque theatrum videtur diuinæ gratiæ luculentissimum, paucorum opera, eaque 17. anni

29.
Conuers. occul-
tæ ingenti
numero.

30.
Pietatis ex-
empla & cura-
tionū dona
quæ in Tū-
chin. & libe-
ratio arrip.